Övningar och material för skolan

Läromedelsanalys: åk 4–6

Under denna lektion får eleverna analysera läromedel och diskutera hur representation och framställning kan påverka normer.

45-60 min Åk 4-6

Instruktioner

Mål med lektionen

- Ta reda på om alla elever på skolan kan känna igen sig i de läromedel som används
- Att lyfta och diskutera normskapande som sker i skolan
- Diskutera hur läromedel kan påverka förekomsten av kränkningar på skolan

Material och förberedelser

Samling av läromedel; tryckta eller utskrivna digitala läromedel.

Start

Börja gärna lektionen med att fånga elevernas intresse genom att visa en bild/reklam som antingen är normbrytande eller stereotyp och fråga vad eleverna får för tankar när de ser bilden.

Kunskapshöjande

Gå igenom fakta och information om ämnet så att alla elever har likvärdig förkunskap för att genomföra uppgiften.

Om normer

Normer är oskrivna regler. En norm är en osynlig regel för hur vi ska vara, tycka och tänka. Många normer som finns omkring oss behövs för att ett samhälle ska kunna fungera. Exempel på sådana är att stå i kö eller att säga ”hej” till varandra. Denna typ av normer är positiva och möjliggörande.

Det finns också normer som kan begränsa människors handlingsutrymme på ett negativt sätt, där individer som hamnar utanför vad som anses “normalt” riskerar att utsättas för negativa konsekvenser.

Det kan till exempel handla om yrkesval, musiksmak, kläder, intressen och förväntningar på hur du ska bete dig. Vad som anses “typiskt” för exempelvis tjejer eller killar kan bli begränsande och hindra möjligheten för barn att få sina rättigheter, intressen och behov tillgodosedda. Vi behöver vara medvetna om begränsande normer för att kunna utmana dessa.

Uppgift

Gör så här:

1. Instruera eleverna att de gruppvis ska få granska skolans läromedel och de bilder som finns i dem. Det är en viktig del i skolans trygghetsarbete och kartläggningen för att förebygga diskriminering och trakasserier.
2. Dela in eleverna i grupper och ge varje grupp antingen olika sidor av samma bok eller var sin bok att arbeta med.
3. Låt eleverna därefter gå igenom en bok noga och anteckna hur många män, kvinnor eller personer som identifierar sig bortom tvåkönsnormen som syns på bild. Låt dem granska alla bilder men hoppa över bilder av folkmassor eller bilder där det är svårt att se tydligt vilka som är med på bilden.
   – Hur många män hittade ni totalt? Hur många kvinnor totalt? Framgick det i bilderna om några personer identifierar sig bortom tvåkönsnormen?
   – I vilka kapitel finns flest män?
   – I vilka kapitel finns flest kvinnor?
   – Varför tror ni att det ser ut så?
   – Hur framställs människor som inte ser sig som man eller kvinna?
4. Fortsätt att titta i boken och räkna i stället utifrån fler diskrimineringsgrunder:
   – Hur många barn finns med i boken/böckerna. Tonåringar? Äldre?
   – Hittade ni personer med funktionsvariationer? (synliga och osynliga) Exempel på synlig funktionsvariation: att vara rullstolsburen. Exempel på osynlig funktionsvariation: att ha dyslexi eller ADHD.
   – Hur många av personerna i boken/böckerna är icke-vita?
   – Finns det bilder på familjer i någon bok? Hur ser familjerna ut? Vilket kön har de som är tillsammans eller kära i varandra?

Diskutera

- Är ni förvånade över resultatet?
- Varför tror ni att det ser ut så här?
- Hur illustrerades könen på personerna?
- Känner ni igen er i de bilder som visas i läromedlen?
- Finns det grupper av människor som sällan syns eller hörs i undervisningen? Varför?
- Är det viktigt att känna igen sig i bilderna som syns i läromedlen? Varför/varför inte?
- Hur tror ni att vi påverkas av de bilder som vi ser?

Avslut

Sammanfatta dagens lektionsupplägg och berätta för eleverna hur detta kommer följas upp framöver.

Vad tyckte du om övningen?

Skanna QR-koden & lämna gärna en kommentar.